

سرنوشت مبهم اینترنت بسیاری از معادلات اقتصادی را عوض کرد

گودال اینترنت

شرق: آینده مبهم اینترنت، بسیاری از معادلات را عوض کرده است. گروهی از کارشناسان و برنامه‌نویسان در حال مهاجرت به کشورهای همسایه هستند. اپلیکیشن‌های زیادی از ورشکستگی خود خبر می‌دهند و برخی برنده‌های بزرگ ایرانی مانند یکی از مسیریاب‌های شناخته‌شده داخلی با انتشار بیانیه‌ای از تعطیلی خود تا پایان امسال خبر داده است.

بخش زیادی از مشاغل آنلاین و نزدیک به ۳۰۰ هزار فروشگاه اینترنتی از سقوط فروش خود خبر می‌دهند و حالا نگرانی‌ها به ادامه حیات اپراتورها رسیده است. اپراتورهایی که درآمد عمده‌شان از محل فروش اینترنت بوده و این روزها با کاهش شدید درآمد مواجه شده‌اند. بسیاری از کاربران نگران هستند که اپراتورها بخواهند زیان خود را با افزایش قیمت خدمات اینترنتی جبران کنند و به‌این‌ترتیب دست بسیاری از کاربران کم‌درآمد از اینترنت کوتاه شود.

چیزی به‌نام اینترنت نداریم!

فیلترینگ در ایران تا جایی پیش رفته است که عملا کاربران ایرانی تنها به سایت‌های داخلی دسترسی دارند. به‌تازگی کیوان جامه‌بزرگ، عضو هیئت‌مدیره سازمان نظام صنفی رایانه‌ای استان تهران به پایگاه اطلاع‌رسانی این سازمان گفته است که درحال‌حاضر چیزی به نام اینترنت نداریم و چیزی که وجود دارد یک شبکه دست‌وپا شکسته و ناپایدار است که مسئولان هم به‌صراحت گفتند هیچ حسابی روی تداوم فعالیت پلتفرم‌های بین‌المللی آن باز نکنید. او گفته است که «نتیجه این سیاست این است که در آینده، اقتصاد دیجیتال هم نخواهیم داشت و پیرو آن سایر صنایع کشور نیز در این شکاف دیجیتالی سال‌ها عقب می‌افتند». با این حال عیسی زارع‌نژاد، وزیر ارتباطات، بارها اعلام کرده است که اینترنت در ایران اختلالی ندارد! ادعایی که موجی از یاس درباره آینده اینترنت در ایران ایجاد کرده است؛ به‌ویژه اینکه دوباره مجلس طرح صیانت از فضای مجازی را در دستور کار خود قرار است. این چشم‌انداز ناخوشایند بنا بر اعلام اتحادیه فناوران رایانه و انجمن کسب‌وکارهای اینترنتی به مهاجرت کارشناسان و برنامه‌نویسان دامن زده است.

از آن سمت بسیاری از اپلیکیشن‌های داخلی از زیان سنگین خود و ورشکستگی‌شان خبر می‌دهند. چندی پیش مسیریاب بلد اعلام کرد که تعداد زیادی از نیروهای خود را تعدیل کرده و احتمالا تا پایان سال بیشتر خدمات نمی‌دهد.

به جز این سازمان نظام صنفی یارانه به‌تازگی گزارشی منتشر کرده و اعلام کرد که براساس نظرسنجی صورت‌گرفته تقریبا تمام مشاغل آنلاین از قطع اینترنت ضرر کرده‌اند و بیش از ۴۱ درصد شرکت‌ها ۲۵ تا ۵۰ درصد درآمد خود را در این مدت از دست

استان تهران، در خبری که روابط‌عمومی این سازمان منتشر کرده، خبر داده است که «براساس اطلاعات به‌دست‌آمده در ماه گذشته اپراتورها بین ۳۵ تا ۴۰ درصد افت فروش اینترنت داشته‌اند که به دلیل وجود اختلال در اینترنت کشور است. مشتری به علت وجود اختلال سرویس نمی‌خرد و اگر هم سرویسی را تمدید می‌کند، کمترین حجم را تهیه می‌کند؛ چراکه به پیام‌رسان‌ها و فضا‌های مورد علاقه‌اش در اینترنت دسترسی ندارد. کاهش حجم اینترنت مصرفی در کشور نیز گویای همین مسئله است». به جز این اپراتورها ناچار هستند ترافیک داخلی را ۵۰ درصد ارزان‌تر به مشتری بفروشند و این مسئله نیز عامل دومی است که درآمد اپراتورها از محل فروش اینترنت را کاهش می‌دهد. نکته دیگر اینکه افزایش هزینه بابت تبادل ترافیک با ارائه‌دهندگان خدمات پایه کاربردی است. طبق مصوبه ۳۱۸ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، اپراتورها موظف هستند برای خدمات پایه کاربردی داخلی، به ازای ترافیکی که در مرکز IXP با آنها مبادله می‌کنند، پول پرداخت کنند و چون در این ایام مصرف آنها زیاد شده، پولی هم که آنها برای ترافیک peer to peer می‌پردازند، افزایش پیدا می‌کند. بنابراین ادامه روال فعلی عرضه اینترنت نگرانی‌هایی جدی برای ادامه حیات اپراتورها ایجاد کرده است، نگرانی‌ای که می‌تواند به افزایش هزینه خدمات اپراتورها و درشت‌ترشدن رقم قبوض مشترکان بینجامد و البته دست بسیاری از کاربران کم‌درآمد را از خدمات اینترنتی کوتاه کند.

زیرساخت‌های کافی نداریم

کیوان نقره‌کار، کارشناس فناوری اطلاعات و ارتباطات، به «شرق» می‌گوید: اینکه اپلیکیشن‌های داخلی، برنامه‌های نرم‌افزاری و خدمات‌شان بتواند مورد توجه کاربران قرار بگیرد، اتفاق خوبی است؛ اما پیش از هر اقدامی برای رسیدن به این توجه آیا الزامات را داریم یا خیر؟

او شرایط لازم و اولیه اپلیکیشن‌ها را برای اینکه مورد توجه مردم قرار بگیرند، شش مورد می‌داند و توضیح می‌دهد: «در وهله اول ما به زیرساخت‌های فناورانه نیاز داریم. تا بحث توسعه اپلیکیشن‌های ایرانی می‌شود، همه سراغ حمایت‌های مالی می‌روند؛ درحالی‌که حمایت مالی فقط یکی از ابعاد زیرساختی است و ما زیرساخت‌های مختلفی نیاز داریم. برای مثال یکی دیگر از همین زیرساخت‌های لازم، وجود فضای اینترنت ثابت و بدون قطعی، با سرعت و کیفیت ثابت است.

دومین مورد تسهیل مقررات و قوانین است. اینجا نباید گرفتار پیچ‌وخم بوروکراسی شویند. نکته سوم همان حمایت مالی است. نکته چهارم و مهم نیز داشتن پاسخ‌گویی است، به این معنی که اپلیکیشن‌ها جنبه دولتی و کلان پیدا کنند و دائم به فکر گرفتن بازخورد خوب یا پاسخ‌گویی در برابر انتقادات باشند». نقره‌کار برخلاف تصور عموم پنجمین ملزوم برای موفقیت اپ‌های ایرانی را ادامه حضور بازارهای بین‌المللی می‌خواند. به گفته او بر کسی پوشیده نیست که بازار انحصاری هیچ‌وقت بازار خوبی نیست و نمی‌تواند کیفیت ارائه سرویس را تضمین کند. کیفیت حاصل رقابت است؛ بنابراین برخلاف این نگاه که می‌گوید با بستن پیام‌رسان‌های خارجی، بازار پیام‌رسان‌های داخلی بهتر می‌شود، پیام‌رسان‌های خارجی باید کارشان را بکنند و کنار آن پیام‌رسان‌های داخلی خدماتی را ارائه دهند که برای مخاطب جذاب باشد. «برای مثال می‌توانند برخی خدمات دولت الکترونیک را ارائه دهند که قابل تعریف فقط روی یک پیام‌رسان داخلی است. این دست موارد می‌تواند کمک کند به جذب مخاطب و حتی ممکن است به مرور برای اپلیکیشن بازار بین‌المللی هم ایجاد کند». این کارشناس ادامه می‌دهد: آخرین نکته ترویج و فرهنگ‌رسانی استفاده از اپلیکیشن‌های داخلی است. البته به شرط حضور اپ‌های بین‌المللی که تلاش داخلی‌ها برای ارتقای کیفیت را به همراه دارد تا اگر هم قرار است تبلیغاتی برای آنان شود، تبلیغ کیفیت باشد. اگر مجموعه این موارد باشد، پیام‌رسان‌های داخلی هم می‌توانند تا اندازه خودشان از شرایط بهره ببرند؛ ولی اگر بازار صرفا انحصاری باشد، شک نکنید که هم کیفیت نخواهیم داشت و هم از بازار بین‌الملل فاصله می‌گیریم. در این شرایط هم کاربر ضرر می‌کند و هم شرکتی که بازار برایش انحصاری شده. او در پاسخ به این سؤال که در شرایط فعلی پیام‌رسان‌های داخلی را چقدر دارای این ملزومات ارزی می‌کنید؟ می‌گوید: درحال‌حاضر اپلیکیشن‌هایی که حمایت‌های مالی بیشتر و حمایت‌های کلان دولتی را دارند، بالطبع پاسخ‌گویی کمتری هم دارند. اب‌هایی که حمایت مالی دارند، بیشتر سعی می‌کنند با تبلیغات بیشتر مورد توجه قرار بگیرند، نه با ارتقای کیفیت و نوآوری. مسئله دیگری که در شرایط فعلی مهم است، اهتمام آذهان عمومی به حفظ حریم شخصی‌اش است. موضوع بسیار مهم درباره اپلیکیشن‌های داخلی هم دقیقا همین است؛ اینجا هنوز نتوانسته‌اند اعتماد عمومی را به دست بیاورند. اگرچه تقریبا در بسیاری از پیام‌رسان‌های دنیا، برخی اطلاعات خاص بعضا در اختیار نهادهای اطلاعاتی و حکومتی قرار می‌گیرد؛ اما این‌ موضوع درباره اپلیکیشن‌های داخلی بی‌اعتمادی‌های بسیاری را به دنبال آورده است. اما در شرایطی که بسیاری از اپلیکیشن‌های داخلی اعلام می‌کنند که وضعیت مطلوبی ندارند یا حتی مانند بلد اعلام ورشکستگی می‌کنند، بطور می‌توان انتظار داشت که کسب‌وکارها از پلتفرم‌های بین‌المللی به اینجا منتقل شوند؟ این سؤالی است که نقره‌کار در پاسخ آن می‌گوید: آنجا که من می‌گویم لازم است اپلیکیشن‌های خارجی در کنار داخلی‌ها به حیات ادامه دهند، دقیقا برای همین است؛ چون این‌طور می‌توانیم روی هر دو اپلیکشن فرصت سرمایه‌گذاری خارجی داشته باشیم. با این تفاوت که اپلیکیشن داخلی می‌تواند خدمات بهتری مثل ارائه درگاه‌های پرداخت بدهد تا نیاز نباشد که کاربران حتما وب‌سایت اختصاصی داشته باشند یا می‌تواند با حضور روی آن پلتفرم مجوزهایی را برای کاربران دریافت کند یا اینکه اینترنت‌شان نیمه‌پا باشد و... درواقع اپلیکیشن‌های داخلی می‌توانند امکاناتی را در اختیار کاربران بگذارند که اپ‌های خارجی نمی‌توانند. اوادامه می‌دهد:

آن چیزی که مثلا برای بلد اتفاق افتاد، می‌تواند در هر شرایطی شکل بگیرد. اگر یک غرفه در نمایشگاه یا یک حجره هم در بازار داشته باشیم، به هر دلیلی ممکن است آن بازار یا نمایشگاه به هر دلیلی تعطیل شود. با این حال باید اطمینان وجود داشته باشد که اگر اپلیکیشنی قرار است ورشکسته و تعطیل شود، فرایند جبران خسارت برای ذی‌نفعان وجود خواهد داشت. در واقع به این راحتی نباشد که طرف یک‌شبه بتواند اعلام ورشکستگی کند. این همان حمایت قانونی است؛ درواقع حمایت قانونی فقط برای اپلیکیشن نیست و باید کاربران هم از آن بهره‌مند باشند. این کارشناس همچنین درباره وضعیت درآمد ناشی از فروش بسته‌های اینترنتی اپراتورهای موبایل در صورت تداوم فیلترینگ عنوان می‌کند: این درآمد بخشی از تمام درآمدهای آنان است نه همه آن، با این حال لازم است حتما کمبود آن را با موارد دیگری جبران کنند؛ در غیراین‌صورت در نهایت زیان آن در قالب بودجه‌هایی که باید برای اپراتورها تضمین شود، به خود مردم بازمی‌گردد یا حتی ممکن است تعرفه‌های‌شان در حوزه‌های دیگر را گران کنند. چه بسا می‌بینیم که مثلا مخابرات خدمات تلفن ثابت را بکاره افزایش می‌دهد؛ بنابراین آسیب این موضوع در نهایت تماما به مردم بازمی‌گردد، نه آن اپراتور، چون سرویس‌دهنده از قدرتش استفاده می‌کند و با تعامل با سطوح کلان هزینه را به هر شکلی جبران می‌کند.

اخبار برگزیده

برخی از ایرلاین‌ها فقط با ۲ هوایما فعال‌اند!

رئیس کمیسیون عمران مجلس اعلام کرد برخی از شرکت هوایمایی در کشورمان فقط با دو فروند هوایما فعال هستند و هوایمایی فعالی در ناوگان ندارند.
محمدرضا رضایی‌کوجی در گفت‌وگو با ایلنا درباره وضعیت ناوگان هوایی کشورمان و افزایش تعداد هوایماهای زمین‌گیر توضیح داد: برخی از شرکت هوایمایی در کشورمان تنها با دو فروند هوایما فعال هستند و هوایمایی فعالی در ناوگان ندارند. درحال‌حاضر ناوگان هوایی کشورمان شرایط خوبی ندارد و نمی‌تواند تقاضای موجود را پاسخ دهد. او با بیان اینکه حدود یک سوم هوایماهای موجود برخط هستند، ادامه داد: از ۴۰۰ فروند هوایمایی موجود در ناوگان حدود ۱۵۰ فروند فعال هستند و پرواز انجام می‌دهند و مابقی هوایماها به دلایل متعدد زمین‌گیر شده‌اند و نیاز به قطعات هوایما و بازسازی دارند اما در این شرایط تقاضا هم در حال افزایش است. رئیس کمیسیون عمران مجلس گفت: البته در طول بیش از یک سال گذشته کمتر از ۱۰ فروند هوایما با میانگین ۱۵ سال وارد ناوگان هوایی کشورمان وارد شده است.

رضایی‌کوجی درباره درخواست افزایش قیمت بلیت هوایما و اعلام مخالفت مجلس با این درخواست شرکت‌های هوایمایی تاکید کرد: در این شرایط درخواست افزایش قیمت هوایما را نمی‌پذیریم و هنوز هم اصرار دارند که تا ۳۰ درصد قیمت بلیت هوایما افزایش پیدا کند و مجلس موافق افزایش قیمت بلیت هوایما نیست.

او ادامه داد: شرکت‌های هوایمایی هم مدعی هستند که انجام پرواز با این قیمت‌ها مقرون‌به‌صرفه نیست و هزینه‌های پرواز افزایش یافته است اما شرایط به‌گونه‌ای نیست که شرکت‌های هوایمایی قیمت‌ها را بیش‌ازاین افزایش دهند و مردم به سختی به بلیت هوایما دسترسی پیدا می‌کنند و مجلس موافق افزایش قیمت‌ها نیست.

ساعت کاری ادارات تغییر می‌کند

رئیس سازمان امور اداری و استخدامی اعلام کرد طبق لایحه‌ای که در حال تنظیم است، ساعت کاری در سراسر کشور از ساعت ۸:۰۰ تا ۱۶:۳۰ می‌شود.

به گزارش ایسنا، میثم لطیفی در حاشیه جلسه هیئت دولت در جمع خبرنگاران گفت: قرار بر این شد برای مشاغلی که امکانش وجود دارد ساعت کاری در سراسر کشور از ساعت ۸:۰۰ تا ۱۶:۳۰ خواهد بود و پنجشنبه و جمعه برای کارکنان تعطیل خواهد بود. با این تصمیم بهره‌وری اقتصادی افزایش پیدا خواهد یافت.

او افزود: همین‌طور با توجه به اینکه مدارس در روز پنجشنبه تعطیل است و در شهرستان‌ها گاهی والدین شاغل هستند و فرزندان در خانه تنها می‌مانند و دغدغه حمایت از خانواده و تحکیم آن پیش آمده بود و نیز اینکه امکان سفر برای خانواده‌ها به دلیل اینکه عملا یک روز تعطیلی داشتند کم می‌شد، با این مصوبه که ان‌شاءالله در مجلس تصویب می‌شود، دو روز پایانی هفته برای همه کارکنان تعطیل خواهد بود.

لطیفی تاکید کرد: با این تصمیم هم خانواده تحکیم می‌شود، هم بهره‌وری اقتصادی افزایش می‌یابد و هم تعامل بین مرکز و استان و شهرستان‌ها بیشتر می‌شود.

رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور ادامه داد: مجموعه‌هایی که خدمات مستمر باید بدهند، مثل بیمارستان‌ها یا در حوزه‌های پشتیبانی مثل اماکن بهزیستی، بانک‌ها، اماکن ورزشی و واحدهای نظامی که هرروز هفته یا شش روز هفته خدمات می‌دهند، برای اینها قانون مثل سابق است اما برای بخش خدماتی که نیازی به حضور مستمر در طول هفته ندارند، پنج روز در هفته را در لایحه پیش‌بینی کرده‌ایم که امیدواریم بعد از تصویب در مجلس اجرا شود. او در پاسخ به پرسشی درباره طرح مجلس برای تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی و استخدام آنان اظهار کرد: همکاری مشترک بین ما و کمیسیون اجتماعی مجلس وجود دارد این موضوع در حال بررسی است و ملاحظاتی داریم برای اجرا که بعد از لحاظ‌شدن آنها، طرح‌قابل‌بررسی خواهد شد. لطیفی تاکید کرد: در زمینه افزایش حقوق هم بخش‌نامه‌ای باید تهیه می‌شد که تهیه شده است و امیدواریم بعد از ابلاغ از یک هم‌راه این افزایش حقوق برای مشمولان آن اجرایی شود.

مسکن گران می‌شود؟

یک کارشناس بازار مسکن درباره آینده این بازار گفت: مسکن، ارز، طلا و بورس چهار بازار رقیب هستند که معمولا تحولات آنها بر یکدیگر اثر می‌گذارد. ممکن است وقتی سرمایه‌ها به سمت دلار می‌رود، مسکن مقداری متوقف شود؛ اما در نهایت عقب‌ماندگی را جبران می‌کند. عباس زینعلی به ایسنا توضیح داد: تغییرات بازار ارز می‌تواند اثراتی در تورم ایجاد کند. در یک بازار واقعی، عرضه و تقاضا متناسب با یکدیگر هستند؛ اما اگر سیاست‌های کنترلی دقیق و منظمی برای کنترل عرضه و تقاضا وجود نداشته باشد، فنر بازارها رها می‌شود. زینعلی درباره اثر نوسانات احتمالی بازارهای رقیب مسکن بر این بخش گفت: معاملات مسکن دچار رکود شده و احتمالا این روند تا پایان سال ادامه می‌یابد و تغییر نامتجانسی نداشته باشیم و همین روند فعلی تا پایان سال ادامه پیدا کند. در چنین شرایطی قیمت خانه کاهش نخواهد یافت، ولی از صعود شدید آن کاسته می‌شود. در حال حاضر بسیاری از افرادی که می‌خواستند پروژه‌ای را شروع کنند، به سمت بازارهای موازی رفته‌اند؛ برای اینکه سودآوری کوتاه‌مدتی برایشان داشته باشد.

شرکتی از طرف این بانک با بیوک علیم‌رادلو مدیرعامل و جمشید ایمانی رئیس هیئت‌مدیره، به‌همراه مدیران عامل شرکت‌های گروه بهمن حضور داشتند. در حاشیه این مراسم مسئولان بانک ملی از نمایشگاه دائمی محصولات و شبکه خدمات پس از فروش مستقر در گروه بهمن بازدید کردند.

به منظور انجام فعالیت‌های بانکی وارزی

گروه بهمن و بانک ملی تفاهم‌نامه امضا کردند

گروه بهمن تفاهم‌نامه‌ای با بانک ملی به منظور انجام فعالیت‌های بانکی و ارزی امضا کردند. این گروه تنها شرکت بورسی در صنعت خودرو با رتبه A مایه‌گذاری و اعتباری است.

به دنبال امضای این تفاهم‌نامه بخشی از فعالیت‌های ارزی شامل خرید خارجی، ضمانت‌نامه و سایر خدمات بانکی درخصوص اوراق بدهی و قبول ضمانت اوراق مربوطه توسط بانک ملی انجام خواهد گرفت. با انجام این تفاهم در خواست‌های شرکت‌های گروه بهمن در بانک ملی مورد بررسی و تصویب قرار خواهند گرفت.

در همین راستا مقر شد تسهیلاتی در حوزه خودروهای تجاری به منظور نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی از طرف این بانک ارائه شود.

در مراسم امضای این تفاهم‌نامه محمدرضا فرزین مدیرعامل، صمد عزیزنژاد عضو هیئت‌مدیره بانک ملی به همراه تیم اعتبارات و بانکداری